

Бібліотека
Уманського національного університету садівництва

ДИВОСВІТ УКРАЇНСЬКОЇ ХУСТКИ

до Дня української хустки

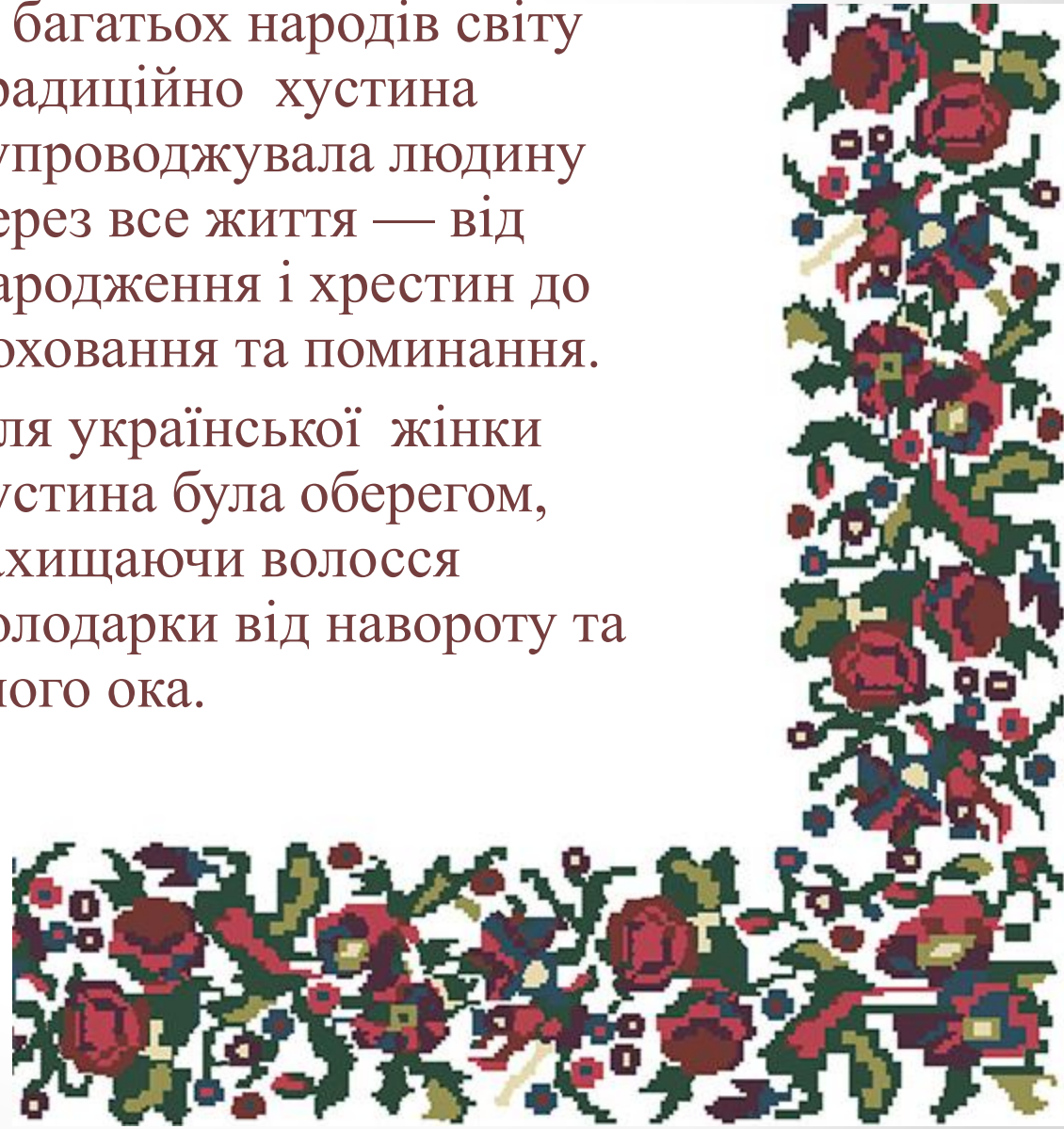
м. Умань, 2023

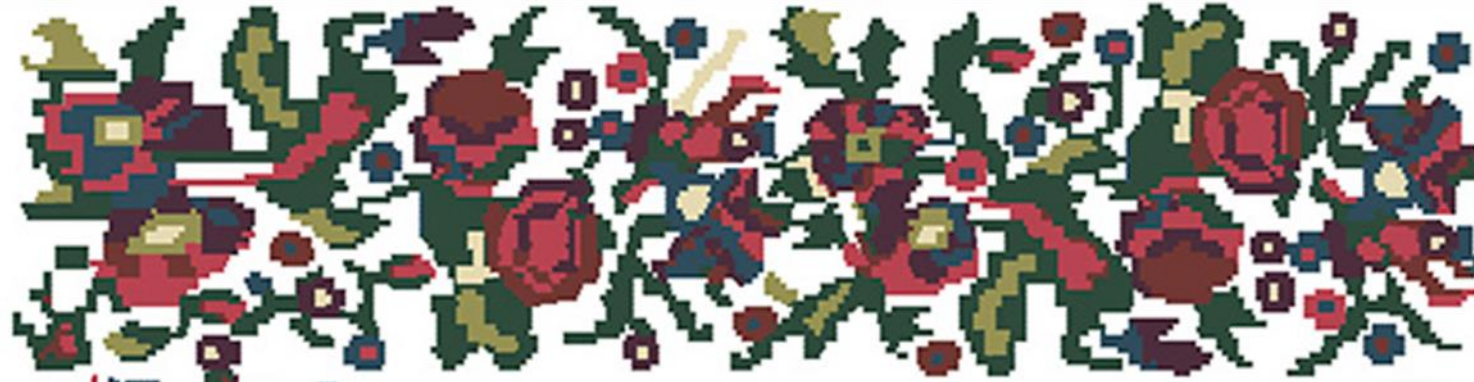

У багатьох народів світу традиційно хустина супроводжувала людину через все життя — від народження і хрестин до поховання та поминання.

Для української жінки хустина була оберегом, захищаючи волосся володарки від навороту та злого ока.

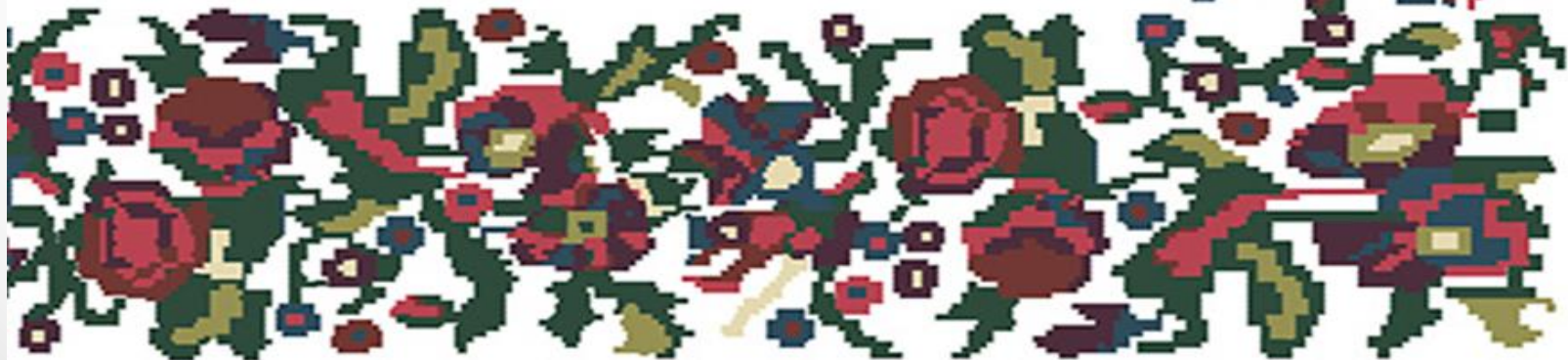
Хустку як щоденний найважливіший елемент вбрання дівчина «діставала» вже під час весілля, коли відбувався обряд «покривання голови», який означав перехід до іншого соціального стану, набуття сімейного статусу. Тоді українка повинна була носити очіпок (або хустку).

У сиву давнину українки носили вишиті хустки білого кольору.

У нотатках шведського дипломата, який приїздив на переговори до гетьмана Богдана Хмельницького у 1657 році записано, що він бачив на жінках тільки “білі хустки з бавовни”.

Крім цього, голову покривали і білим рушником.

Барвисті хустки, що давно стали модними в Україні, запозичені від південних слов'ян – болгарів, сербів. А ще є орнаменти, які перейняли від турків та персів.

Здавна хустка була
невід'ємним атрибутом
на весільному обряді.
Молода власноруч
пряла нитки, ткала та
вишивала, а потім дару-
вала її молодому.
Дівчина співала:

*Хусточко моя шовковая,
Ще й шовком шита,
Чи ж на те я тебе пряла,
Щоб нелюбу дати...*

Під час хрестин і весіль хусткою обдаровували кумів.
Під час заручин дівчина затикала її за пояс як знак згода вийти заміж. Хустками перев'язували нареченого і сватів.

Молодих до хати заводили, використовуючи білу хустку – символ світлої долі. Під час весілля на весільному короваї виносили хустину, яку мали надіти на голову молоді дружині.

Микола Пімоненко
Засватали, 1896 р

Постійні війни в Україні були причиною розлуки молодих. Коли хлопець вирушав на війну дівчина дарувала коханому хустину – щирий знакзнак любові та вірності. У поемі Тараса Шевченка «Хустина» читаємо:

*... Випровожала три поля, три
милі,*

*Прощалися при долині.
Дарувала шиту шовками
хустину,*

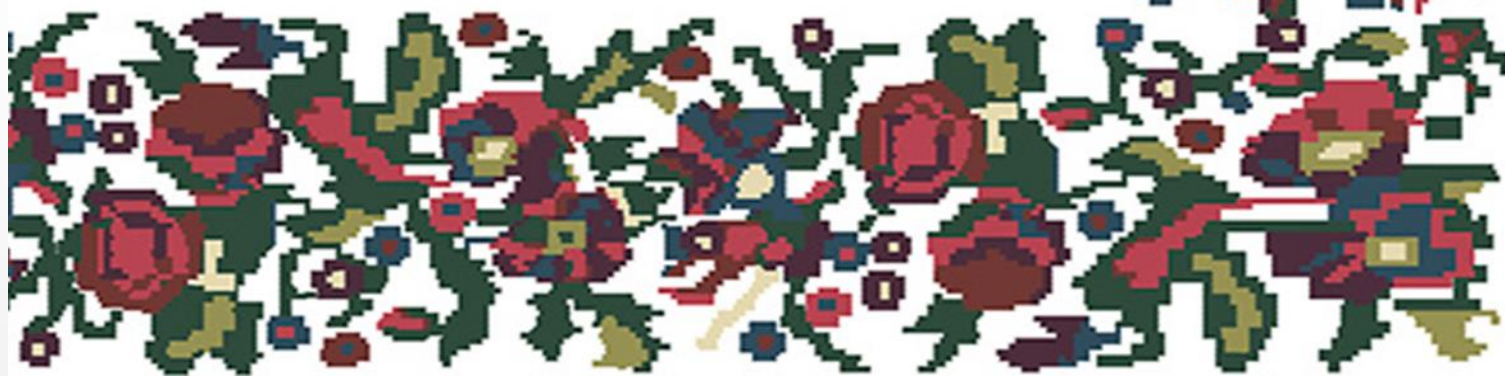
*Щоб згадував на чужині...
Ой хустино, хустиночко!*

*Мережана, шита.
Тільки й слави козацької —
Сіделечко вкрити.*

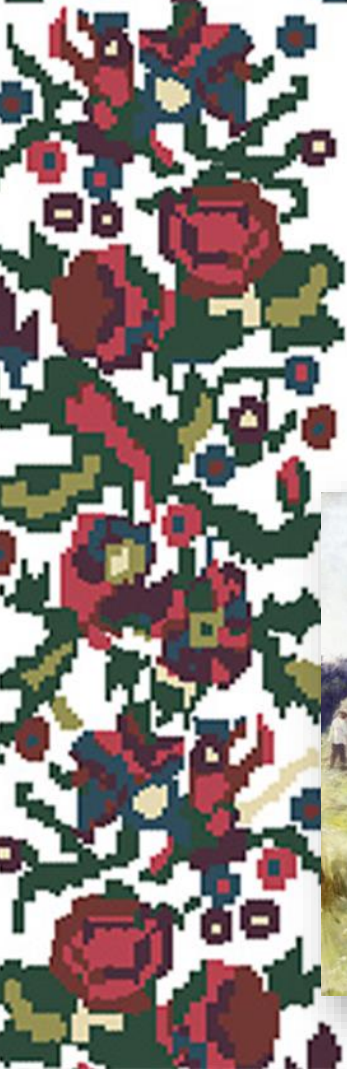
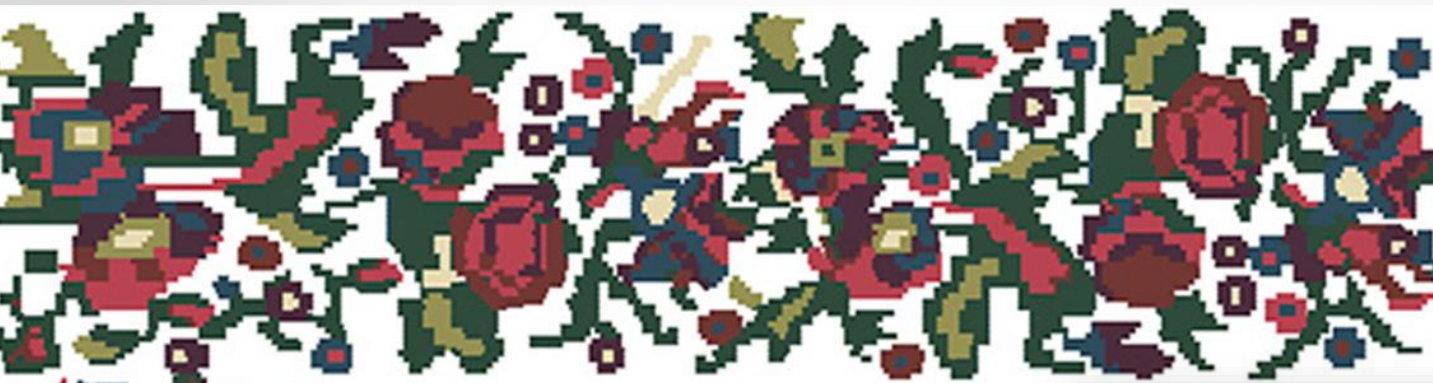

Зведення нової хати традиційно починали з частування і господарі перев'язували хусткою руки майстрам.

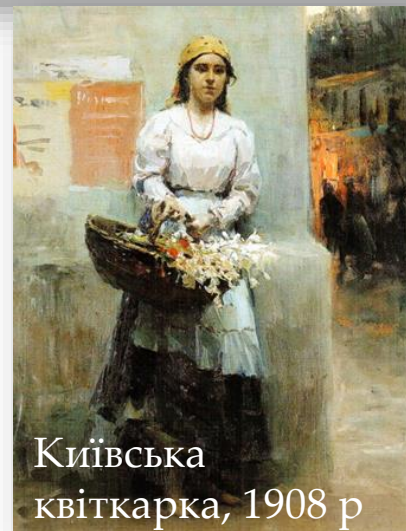
Крім обрядового вжитку, хустина була і є потрібною в щоденному житті. Голову покривали хусткою, захищаючи від спеки і дощу.

Микола Пімоненко Жнива в Україні, 1896 р.

Микола Пімоненко Збирання сіна в Україні, 1907 р.

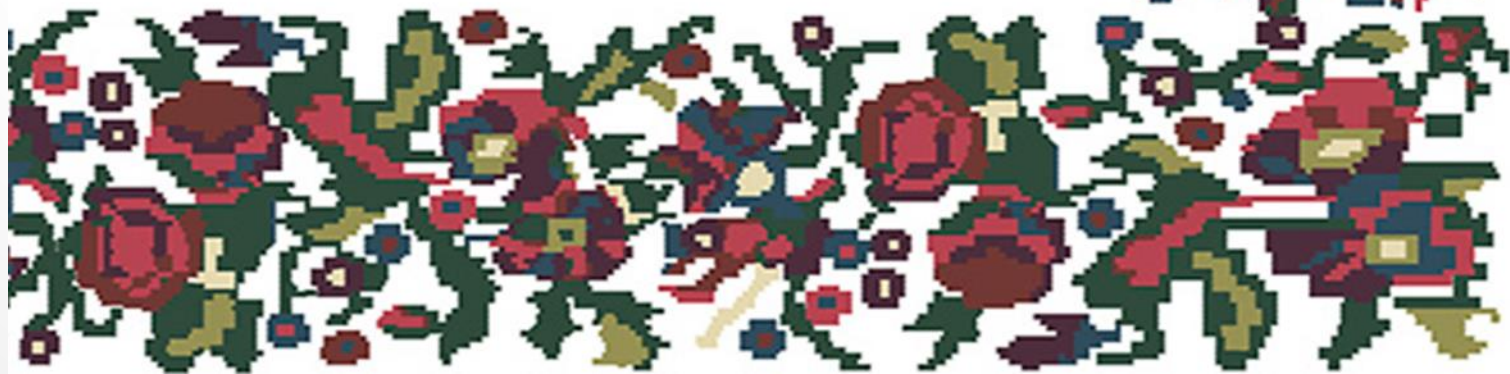

Київська квітка, 1908 р

А ще хустка належить до чарівних речей у казкових сюжетах: «...а вона як махнула хусткою, море розійшлося...».

Українська хустка

А хустка в нас завжди була в пошані

У літню спеку й люті холоди.

Їх гарно так замотували пані,
Як йшли до церкви, вдома, та й
завжди.

А літню хустку часто вишивали,

Щоб гарною на голові була.

І хустка людям щедро дарувала
Свій захисток від сонця і тепла.

Бо голови від спеки закривала,

А взимку гріла і несла тепло.

Та від хурделиць ревно захищала,

Щоб затишно у холоди було.

Тож за турботу їх усі любили:
І прикрашали, як могли, усі.
Хустки яскраві діточки носили,
А вже темніші — вдови, бабусі...
Та всі любили хустинки з квітками,
Щоб маками і ружами цвіли...
Тому хустки були завжди з жінками,
Як навіть в путь останню їх вели...
Краса в хустині нашої споконвічна,
Як і душа, що з піснею жила.
Бо в українок і душа лірична,
У ній багато сонця і тепла.

Надія Красоткіна

Фото 2021 року

Колектив
бібліотеки вітає
всіх зі святом!

